

Beszámoló az „EURO-RESIDUE III.” konferenciáról és a „Minőségbiztosítás az élelmiszervizsgáló laboratóriumokban” témájú nemzetközi szimpóziumról

„EURO-RESIDUE III.” konferencia

Az 1990-ben és 1993-ban rendezett két hasonló témakörű konferenciát követően újabb konferenciára került sor Hollandiában azzal a céllal, hogy az állattenyésztésben, illetve állatgyógyászatban alkalmazott szerek maradványainak élelmiszerekben történő előfordulásával összefüggő újabb eredményeket tekintsék át az összegyűlt szakemberek.

A konferencia szélesebb területet ölelt fel az 1990. és 1993. évinél, hála az EU referencia laboratóriumaival kialakított együttműködéseknek (CRLs), továbbá c. Van Peteghemnek, aki 1988-ban, 1990-ben és 1992-ben, valamint 1994-ben rendezett konferenciákat az anabolikus növekedést stimuláló szerek témakörében, melyek bekerültek a mostani rendezvény programjába. Az utóbbi témakörre koncentrált számos előadó mind az EU-ból, mind a referencia laboratóriumokból (CRLs) kiemelve a vizsgálatok szerepét a minőségbiztosításban. Ezen felül a kanadai és az USA-beli meghívott szakemberek is kifejtették véleményüket, illetve tapasztalataikat a szermaradványok ellenőrzési rendszerével kapcsolatban.

Közel 200 absztrakt érkezett a Tudományos Programbiztossághoz, amelyekből 165 szerepelt az előadások, illetve poszterek között. Körülbelül 45 előadás foglalkozott az anabolikumokkal, kortikoszteroidokkal és béta agonistákkal. Az előadások többsége azonban az antibakteriális szerekre irányult. Más konferenciákhoz hasonlóan itt is kiemelt figyelmet szenteltek a farmokokinetikai kérdéseknek. Több előadó is rámutatott az EURO-RESIDUE konferenciák jelentőségére a témakörben felmerült problémák megvitatásának fórumaként.

A konferenciát, amely közel 400 szakembert vonzott sok európai és tengerentúli országból, Erica Terpetra asszony, holland egészségügyi államtitkár, nyitotta meg. Megnyitójában kiemelte a nemzetközi együttműködés fontos szerepét az egészség megőrzésében, amihez az EURO-RESIDUE III. konferencia is hozzájárul. A konferenciát beárnyékolta Dr. Nel Haagsma halála, aki a konferencia támogatója volt. Emlékének a résztvevők egy perces néma felállással adóztak.

Hét előadót hívtak meg véleményük kifejtésére a következő témakörökben:

- Antimikrobás szerek vizsgálatára szolgáló szkrinelő és döntő módszerek összekapcsolásának stratégiája.

- Legújabb eredmények a növekedés-serkentőszerek maradványainak vizsgálati módszereiben.
- Az in vitro rendszerek alkalmazása a metabolizmus vizsgálatokban.
- MS alkalmazás és minőségi kritériumok.
- Kötött maradványok, fejlődés a mátrixból történő felszabadításukra szolgáló módszerekben, továbbá analitikájukban.
- Bioszenzorok és potenciális alkalmazásuk.
- Szermaradványok analízise halakban.

A továbbiakban plenáris ülés foglalkozott a validálás és a visszanyerés kérdéseivel, valamint a fogyasztók állásfoglalásával. Ezekről a konferencia-kiadvány függeléke tájékoztat.

A következő konferenciát ismét Hollandiában kívánják megrendezni 2000-ben.

A konferencia kiadványa (ISBN 90-6159-023-X) két kötetes, kb. 1000 oldalas és tartalmazza a konferencia összes előadását a programmal együtt. A kiadvány megrendelhető 125 Hf1 + 15 Hf1 postaköltség fejében, amelyet a RABO Bank, De Bilt 30.8385217 sz.-re kell átutalni A. Ruiter inz. Proceedings Euroresidue jelzéssel. Korlátozott számban még kapható az EURO-RESIDUE II. kiadványa is.

„Minőségbiztosítás az élelmiszervizsgáló laboratóriumokban” szimpózium

Közel 100 résztvevő gyűlt össze 1996. szeptember 15-17. között a "National Institute for Engineering and Industrial Technology /INETI/"-ben erre a konferenciára, amely a minőségbiztosítás (QA), az akkreditáció és a európai harmonizáció vonatkozó kérdéseivel foglalkozott. Ez volt az első ilyen tárgyú konferencia, amelyet az INETI rendezett a FECS Food Chemistry Division /Európai Kémikus Egyesületek Szövetsége Élelmiszerkémiai Tagozata/, a FECS Analitikai Tagozata és az AOAC Nemzetközi Tagozata Európai Szekciója védnökségével. A konferenciát **Freire de Souza államtitkár** nyitotta meg, majd a 18 országból, közöttük Magyarországról jött résztvevőket **Barata Marques az INETI igazgatója** üdvözölte.

A konferencia három szekciójában a következő fontosabb előadások hangzottak el:

Megnyitó előadásában **A. Boehnke /EU DG-XII/** kiemelte a minőségbiztosítás fontosságát és áttekintést adott az Európai Unió e témakörbe vágó szabványosítási és a SMT/Measurement and Testing/ fejlesztési programokról, amelyek pályázási lehetőségeket nyújtanak mind a vállalatok, mind az állami és magán kutató szervezetek részére.

H. van t Klooster (Hollandia) előadása az analitikai kémiai laboratóriumok minőségbiztosításával kapcsolatos kérdéseket elemezte. Kiemelte, hogy csak minimális eltérések vannak a jelenlegi EN 45001 és az ISO Guide 25 között.

Az OECD és az EDL (Európai Kooperáció a Laboratóriumok Akkreditálásában) szakértők véleménye szerint fennáll annak a reális lehetősége, hogy kombinálják az EN 45001-t és az OECD-GLP-t.

Ph. Lienart /Roquett Labor, Franciaország/ "Ipari gyakorlat-Bizonylat-Akkreditálás" c. előadásában a francia perspektivákról adott áttekintést. A dokumentációval kapcsolatban felhívta a figyelmet a "Ird le azt, amit teszel-tegyed azt, amit leírtál" elvre, továbbá a "ellenőrizd, hogy valóban azt tetted-e, amit leírták" fontosságára. Különös figyelmet szentelt az ellenőrzött és a gyakorlatban is használható módszerekre.

K.W. Mandelatz (Interlabor Belp AG, Svájc) az EN 45001 és GLP alkalmazás tapasztalatairól számolt be egy laboratóriumban. Azt a következtetést vont le, hogy bár az ipari laboratórium mindkét minőségbiztosítási rendszert be tudja vezetni, de kétszer kell kifizetni a rendszer beállításának és üzemeltetésének költségeit.

A második ülés programjának középpontjában az akkreditáció és bizonylatolás európaszerte történő alkalmazása állt.

V. P. Martin (IPQ, Portugália) a fenti problémakör vonatkozásairól adott tájékoztatást az ország minőségbiztosítási rendszerében (SPQ). Utalt még az EAL P1 dokumentumra, amely a kölcsönös elfogadásról szól.

H. Beenaert (Belgium) a belgiumi labor-akkreditálási gyakorlatba nyújtott betekintést. A 110 akkreditálást kérő laboratórium között 19 volt élelmiszervizsgáló laboratórium, amelyek közül kilencet már akkreditáltak. Az akkreditálás költségei 50.000-300.000 BEF között változtak.

M.Zupanc Kos (Szlovénia), akinek a kéziratát **F. Camoes (Portugália)** olvasta fel, az akkreditáció és GLP szlovéniai helyzetéről adott áttekintést. A rendszer irányító szerve a Szabvány- és Mérésügyi Hivatal. Végül **A. Nilsson (National Food Administration, Sweden)** összegezve kiemelte, hogy az akkreditáció előnyei között elsősorban az analitikai munka minőségének javulását lehet megemlíteni, ami jobban tudja segíteni a fogyasztói érdekek érvényesülését is.

A harmadik ülés bevezető előadását "Az akkreditációs rendszerek kölcsönös elismerése" **R. Visiers (EAL/RELE, Franciaország)** tartotta. Felvázolta az előttünk álló utat a protekcionizmustól a szabad európai Közös Piacig, valamint az EAL és CEN/CENELEC, továbbá más szervezetek fontos szerepét a kitűzött célok elérésében.

R. Battaglia elnökletével kerekasztal megbeszélésre is sor került, amelyen **H. P. Ischi (Svájc)**, **R. Wood (Anglia)**, **M. C. Walsh (Írország)**, **A. Severo (Portugália)**, **R. Stadler (Svájc)**, **R. Ring (Magyarország)** és **J. Schulz (Németország)** vett részt.

R. Battaglia a FECS Food Division elnöke rámutatott a kölcsönös elismerés nehézségeire, amelyek a nemzeti szabványok és analitikai módszerek különbözőségéből adódnak. **R. Wood** hangsúlyozta a lépcsőzetes előrehaladás jelentőségét a Codex Alimentarius gyakorlatában, továbbá a WTO és az európai QA programok normáit. Hangsúlyozta, hogy az analitikus szabadságát jobban szabályozza az effektív szakmai kritériumok bevezetése, mint az analitikai módszerek elfogadásának támogatása. A vita a megbízhatóság-elemzést a QA szignifikáns elemének tartotta, és ebből a szempontból a SRM elsődleges fontosságú az adatok kezelése vonatkozásában.

R. Stadler nézete szerint az akkreditáció egy irányítási eszköz is a laboratóriumok számára a bizonylattal együtt, ami "hozzáadott értékkel bír". Kiemelte, hogy az akkreditációnak a teljes laboratóriumra kell kiterjednie és nemcsak egyes részeire. Ugyanakkor az a véleménye, hogy a kutató laboratóriumok számára nem szükséges az akkreditáció. **M. Walsh** az EUROCHEM tevékenységére hívta fel a figyelmet, amely irányelveket ad ki és tapasztalatait megosztja az érdekeltekkel. **H. P. Ishi** megismételte véleményét, amely szerint az akkreditáció elismerése annak, hogy az adott laboratórium kompetens az analízisek elvégzésére. **R. Ring** a középeurópai helyzetről adott áttekintést és hangsúlyozta a kiterjedtebb együttműködés szükségességét. **Schulz. M.** a flexibilitás centrális szerepét és az adatok kritikus elemzésének fontosságát emelte ki.

Szó volt a mintavételi előírások tökéletesítésének fontosságáról, továbbá az akkreditációs eljárás és a QA rendszer bevezetésének költségeiről is. Jellemzően a laboratóriumi pénzügyi forgalom 20-25%-át kell elkölteni a QA-ra az első 12 hónapban, ami azután 5-10%-ra csökken. Egyetértés alakult ki abban, hogy a QA rendszer bevezetésének fő előnyei a gyakorlat iránti megnövekedett érzékenység a minőség vonatkozásában az egész intézményben, a magasabb szakmai kompetencia és az analitikusok megnövekedett önbizalma. Összegezve **R. Battaglia** hozzátette, hogy gyakran merülnek fel bürokratikus akadályok, hogy a bevezetés költséges, hogy az előnyök sokszor nem észlelhetők, azonban a fő cél mégis a nagyobb hatékonyság és a jobb megbízhatóság.

Lényeges ismételtlen kiemelni, hogy ez volt az első FECS rendezvény, amely a laboratóriumi minőségbiztosítás kérdéseivel foglalkozott. **R. Battaglia**, elnök megköszönve az INETI munkáját, az előadók felkészülését, a levezető elnökök (köztük **P. Molnár**) közreműködését és a hallgatóság aktivitását, megállapította, hogy a rendezvény igen sikeres volt. **Candido dos Santos** örömet fejezte ki, hogy ez az első rendezvény Portugáliában került sorra, mintegy elismerve a portugál állam erőfeszítéseit a minőségellenőrzés és -biztosítás továbbfejlesztése terén. Hivatalosan bezárva a szimpóziumot megköszönte az INETI munkatársak és a Szervező Bizottság **José Empis** vezette szakszerű munkáját.

Lásztity Radomir